

Innhold

Forord	13
Innledning og begrunnelse	15
Kapittel 1	
Relasjonell velferd	23
Etisk atferd.	27
Relasjonell energi og relasjonelle ladestasjoner	28
Relasjonell velferd.	31
Tilfredshetens ensomhet og utilfredshetens ensomhet	35
Det digitale samfunns relasjonelle fattigdom	35
Den digitale vondskapens ubegrensede råskap	37
Den digitale ufriheten	37
Kapittel 2	
Relasjonspsykologi	41
Hva er arv, og hva er mentalt programmert resultat av miljø?	42
Hvem blir jeg i møte med deg?	43
Anerkjennelsens begrunnelse	46
Anerkjennelsens grunnlag, uttrykk og praksis	50
Tilbakemelding som anerkjennende atferd	52
Ros – en avgrensning og et innhold	54
Terskel for å utløse og levere ros	56
Terskler for mottak av ros	58
Ros som kultur.	60
Hva med negative korrektive tilbakemeldinger?	61
Ros som individuell øvelse	62
Ros som organisasjonskultur.	63
Fravær av fortjent ros.	65
Anerkjennelsens omfang	66

Hvordan bygge det sympatiske mentale bildet av et annet menneske?	66
Anerkjennende og ekskluderende kroppsspråk	68
Oppsummering	70
Kapittel 3	
Empati – det største og vanskeligste i relasjonell atferd	72
Flokktypisk atferd	73
Dalai Lama – empatiens mester	74
Psykisk sunnhet – hva er det?	75
Hva har skjedd i din levetid med krav, stress og tempoforventninger?	77
Oppsummering	78
Kapittel 4	
Relasjonelle normer – arbeid med noe forpliktende og praktisk	79
Hva med et relasjonelt skussmål fra skole og arbeidsliv?	81
Spontanatferd	83
Oppsummering	85
Kapittel 5	
Signaturstyrker	87
Signaturstyrker som skolevurdering	91
Signaturstyrker som verdi på arbeidsplassene	93
Signaturstyrker påvirker utvikling av relasjonell atferd	96
Oppsummering	97
Kapittel 6	
Relasjonell kapital	101
Kan relasjonell kapital predikere noe om levealder?	104
Kan relasjonell kapital i en gruppe elever redusere/fjerne mobbing?	106
Relasjonell kapital som studium	107
Utvikling av relasjonell kapital	111
Relasjonell kapital som samtaletema	112
Naturlig og kunstig autoritet	112
Hva sier relasjonell kapital om relasjonell atferd?	113

Kapittel 7

Relasjonell atferd for ledere.	115
Synlig ledelse.	116
Synlig relasjonell atferd.	118
Merkbar relasjonell lederatferd	121
«Kompetanse med hjertevarme» virker alltid	122
Lederkompetanse med hjertevarme.	123
Har lederen relasjonelle vaner i løpet av arbeidsdagen?	128
Hvordan avsluttes arbeidet før vi går fra hverandre?	129
Lederen i møter	129
Lederens relasjonelle virkelighet.	132
Lederen i samtaler	135
Fortroligheten og åpenheten	136
Lederen i medarbeiderrelasjoner	137
Et paradigmeskifte i ledelse.	139
Oppsummering av relasjonell atferd for ledere.	142

Kapittel 8

Den salutogene hjelperen kontra den patologiske hjelperen	145
Det patologiske menneskesynet kontra det salutogene menneskesynet.	145
Det moderne kompetente mennesket.	146
Hva er relasjonell atferd for en salutogen helper?	148
Hva med symmetri og asymmetri i viktige relasjoner?	153
To eksempler fra helsesektoren	154

Kapittel 9

Fra faglig korrekthet til relasjonell atferd	156
Fra faglig korrekthet til relasjonell atferd i arbeidslivet	156
Relasjonskompetanse for tjenesteleverandører	157
Ulikheten mellom helper/behandler og mottaker.	162
Relasjonell atferd i sensitive situasjoner og møter	164
Hvordan håndteres samtaler med pasienter i dag?	166
Relasjonskvaliteter mellom helper og mottaker.	167

Kapittel 10

Fortrolighetsrelasjoner	169
Relasjonell atferd i fortrolighetsrelasjoner	169
Fortrolighetsarbeideres profesjonelle relasjonskompetanse	171
Våre muligheter til korrigerende av et hovedinntrykk	176
En mental plussdetektor	176
Signaturstyrkenes betydning for positiv observasjon	178
Emosjonell modenhet	181

Kapittel 11

Emosjonell utvikling og profesjonalitet	183
Emosjonell modenhet	185
Emosjonene takknemlighet og glede	186
Hvordan møte utryggheten?	187
Hvordan takle emosjonelle reaksjoner?	188

Kapittel 12

Relasjonelle normer og internalisering av atferd	189
Normer for relasjonell atferd for alle yrker som håndterer mennesker	189
Relasjonelle normer for yrkesutøverens atferd	190
Førsteintrykkets muligheter	190
Et avslått ansikt	192
Tjenesters relasjonelle leveranse	193
To sykehushistorier	194
Internalisert relasjonell atferd	194
Hvordan blir en atferd internalisert?	195

Kapittel 13

Psykologiske kontrakter	197
Psykologiske kontrakter som utvikling til relasjonell atferd	197
Varige relasjoner i omsorgs- og helsearbeid	198
Unge relasjon til helsearbeidere	199
Relasjonell atferd som metode til å fjerne uro og angst	200
Oppsummering	203

Kapittel 14

Relasjonell atferd i møte med barn og unge	205
Prototyper	208
Hva vet vi om relasjonell atferd i skolen?	208
Relasjonskompetanse er ikke en ferdig utviklet kompetanse	210
En historie om symbiotisk relasjonell avhengighet?	211
Relasjonskvalitet mellom voksne og barn må bli en åpen sak	211
Barne- og ungdomsarbeideres relasjonelle virkelighet	212
Hva med å etablere en ordning med relasjonsrådgivere?	213

Kapittel 15

Relasjonskvalitet	214
Relasjonskvalitet som byggeprosess	214
Relasjoners «sustainability»	217
Relasjonell bærekraft	218
Relasjonell resiliens	219
Resiliens mellom voksen og ung	220
Voksne menneskers relasjonskompetanse	221
Dimensjon 1: Menneskeinteresse	221
Det unike mennesket	222
Det tilslørte mennesket	222
Hensikt og resultat	224

Kapittel 16

Den relasjonelle unionen	226
Psykologiske kontrakter innen en relasjonell union	227
Hele organisasjoner som relasjonelle unioner	228
Det relasjonelle regnskapet	229
Det sympatiske menneske i et unionsarbeid	229
Hvordan vi velger å oppfatte andre	230

Kapittel 17

Kongruent relasjonell bevissthet	232
Hva består det kongruente relasjonelle bevissthetsuttrykket av?	233
Det kongruente relasjonelle ansiktet	233
Det sanksjonerende kroppsspråket	235
Stemmens mange nyanser og språk	236

Det kongruente relasjonelle uttrykket	237
Leder og lærers tydelighet	237

Kapittel 18

Hverdagens relasjonelle atferd	239
Relasjonell start på dagen	239
Hva kan vi predikere av følgeeffekter og langtidseffekter?	241
Vår kontinuerlige relasjonelle bevissthet gjennom arbeidsdagen	242
Resonante eller dissonante mennesker	243
Hva er følelser?	244
Emosjoner og kontekstuelle stemninger	245
Relasjonelle øyeblikk i hverdagen.	246

Kapittel 19

Ensomhet er motsatsen til relasjoner	249
Ensomhetens «fengsel»	250
Relasjonell ensomhet og frafall	251
Hvem oppdager og tar ansvar for unges ensomhet?	252
Relasjonsskader	252
Hvordan bevarer vi det relasjonelle enhetlige samfunnet?	253
Vår relasjonelle virkelighet	254
Gruppeleders relasjonelle kapital	256
Relasjonell kapital og kontroll i grupper	258
Relasjonell kapital og ensomhet	260

Kapittel 20

Relasjonelle årsaker til utviklingsvansker	262
Hva er relasjonelle årsaker til utviklingsvansker?	262
Hva er de relasjonelle livs- og utviklingsvilkårene?	263
Relasjonell profesjonalitet	264
Relasjon før fag	264
Profesjonell «hjertevarme» i utviklingsarbeid.	265
Den pedagogiske emosjonelle logikk	266
Den «rette» prestasjonshjelperen for meg	268
Den rette prestasjonshjelperen for mange	269
Oppsummering	270

Kapittel 21

Helsefarlig atferd	271
En tilnærming til gjenkjenning av destruktiv atferd	274
Hvordan takle helsefarlige mennesker?	276
Strategi A: Slåss med rene våpen	276
Strategi B. Rømme eller finne en utvei	277
En helsefarlig sjef	278
En helsefarlig medarbeider	278
En helsefarlig kultur	279
Kjennetegn ved relasjonelle utfordringer i kulturen	281
Kulturendringer	282
Epilog	284
 Referanser	 287
 Stikkord	 292